

**П Р А В И Л Н И К
О БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉУ НА РАДУ**

Б Е О Г Р А Д, 16. мај 2022. године

САДРЖАЈ

I-Опште одредбе	3
II-Обавезе – мере безбедности и заштите здравља на раду	4
а) Процена ризика.....	5
б) Посебне мере заштите здравља, лекарски прегледи запослених.....	6
в) Средства за рад, опасне материје, услови радне околине	7
III-Организовање послова безбедности и здравља на раду	9
IV-Оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад.....	10
V-Повреде на раду и обољења, прва помоћ, спасавање и евакуација	12
VI-Средства и опрема личне заштите.....	14
VII-Права, обавезе и одговорности запослених.....	14
а) Руководство	14
б) Непосредни извршиоци послова	16
VIII-Представник запослених за безбедност и здравље на раду.....	17
IX-Надзор, обавезе према инспекцији рада	17
X-Евиденције	18
XI-Завршне одредбе.....	18

На основу члана 3. и 14. Закона о безбедности и здрављу на раду („Сл. гласник РС“, бр. 101/2005 и 91/2015), члана 22. Статута Универзитета у Београду – Архитектонског факултета („Билтен АФ“, бр. 129/22-пречишћен текст), а у складу са Одлуком бр. 01-629/2-2.1 од 18. априла 2022. године, Декан Универзитета у Београду - Архитектонског факултета дана 16. маја 2022. године доноси

П Р А В И Л Н И К О БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉУ НА РАДУ

I – ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Правилником о безбедности и здрављу на раду (у даљем тексту: Правилник) уређују се права, обавезе и одговорности у области безбедности и заштите здравља запослених на раду и друга питања у области очувања живота и спречавања обољења запослених у вези с радом на Универзитету у Београду - Архитектонском факултету (у даљем тексту: Факултет), а у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду и другим прописима у области безбедности и здравља на раду, прописима у области радних односа, здравствене заштите, здравственог и пензијског и инвалидског осигурања, хигијене рада, техничким прописима и стандардима.

Овим Правилником је регулисано:

- I-Опште одредбе
- II-Обавезе – мере безбедности и заштите здравља на раду
 - а) Процена ризика
 - б) Посебне мере заштите здравља, лекарски прегледи запослених
 - в) Средства за рад, опасне материје, услови радне околине
- III-Организовање послова безбедности и здравља на раду
- IV-Оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад
- V-Повреде на раду и обољења, прва помоћ, спасавање и евакуација
- VI-Средства и опрема личне заштите
- VII-Права, обавезе и одговорности запослених
 - а) Руководство
 - б) Непосредни изршиоци послова
- VIII-Представник запослених за безбедност и здравље на раду
- IX-Надзор, обавезе према инспекцији рада
- X-Евиденције
- XI-Завршне одредбе.

Члан 2.

Безбедност и заштита здравља запослених на раду је саставни неодвојиви део сваког радног процеса и постиже се истовременом применом савремених техничких, организационих, ергономских, здравствених, образовних, хигијенских и других мера и средстава.

Применом и спровођењем мера безбедности и заштите здравља на раду доприноси се очувању радне способности запослених, повећању продуктивности рада и очувању материјалних добара Факултета.

Члан 3.

Право на безбедност и заштиту здравља на раду у складу са законским прописима и овим Правилником имају сви запослени за време обављања послова на које су распоређени (и радно ангажовани по било ком основу), на сваком радном месту – месту рада, у редовном и прековременом раду.

Право на безбедност и заштиту здравља имају и друга лица у складу са Законом.

Члан 4.

Мере безбедности и заштите здравља дужни су да спроводе сви запослени, свако на свом месту рада при обављању послова и радних задатака и кретању у радном простору, у свом делокругу рада, надлежности и овлашћења.

II – ОБАВЕЗЕ – МЕРЕ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗАШТИТЕ ЗДРАВЉА НА РАДУ

Члан 5.

Запосленима ће се обезбедити рад на радним местима и у радној околини на/у којима су спроведене прописане мере безбедности и здравља на раду и отклоњене/смањене у највећој могућој мери опасности и штетности по њихову безбедност и здравље.

Факултет ће радне процесе прилагодити телесним и психичким могућностима запослених.

Факултет ће предузимати све прописане, познате и признате мере за обезбеђивање заштите живота и здравља запослених при обављању послова/радних задатака.

Факултет се не ослобађа одговорности у вези примене и спровођења прописаних мера безбедности и заштите здравља на раду одређивањем одговорног лица или преношењем својих обавеза на друго правно или физичко лице.

Члан 6.

Превентивне мере се односе на:

- грађевинске објекте (радне и помоћне просторије);
- опрему за рад (уређаје, апарате, инсталације, возила и др.);
- конструкције за колективну безбедност и заштиту здравља запослених (општа климатизација, заштита од удара ел. струје и др.) и друга средства која се користе у процесу рада;
- средства и опрему личне заштите на раду;
- оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад.

Факултет обезбеђује и спроводи превентивне мере у складу са својом делатношћу и прописаним обавезама; пре почетка рада, у току рада, као и код сваке измене радног поступка – процеса рада, набавке и увођења нове опреме за рад (унапређивања, модернизације).

Финансијска и друга средства за спровођење мера из става 1. овог члана обезбеђује Факултет. Обезбеђивање средстава за потребе из става 1. овог члана не сме проузроковати финансијске обавезе за запослене.

Члан 7.

Безбеднији услови рада се постижу снижавањем ризика од повређивања и обољења запослених у вези с радом, на најмању могућу меру.

Факултет обезбеђује превентивне мере безбедности и здравља на раду, полазећи од начела:

- избегавање ризика, процени ризика који се не могу избећи и смањењу ризика на његовом извору, избором и применом савремених, пре свега техничких и организационих решења;
- организација и прилагођавање рада и радних места запосленима, пре свега у избору опреме за рад и метода рада с циљем избегавања монотоније у раду;
- замена опасних материја и метода рада безопасним или мање опасним;

- првенство спровођењу колективних мера безбедности и заштите здравља на раду у односу на појединачне;
- одговарајуће оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад, периодичне провере оспособљености и издавање одговарајућих упутстава и инструкција за рад на безбедан начин.

а) Процена ризика

Члан 8.

Процена ризика се заснива на идентификацији, тј. препознавању свих опасности и штетности које су присутне или се појављују приликом обављања послова/појединих радних задатака на радном месту, у радној околини, процени вероватноће настанка повреда на раду или оштећења здравља запослених на раду и тежине последица, као и на утврђивању мера којима се отклања, смањује или прати (држи под контролом) постојећи ризик.

За све организоване послове, на радном месту у радној околини, врши се процена ризика у складу са прописима.

Члан 9.

У поступку процене ризика учествују сви запослени (у складу са пословима које обављају и овлашћењима и надлежностима) у целости поступка или у појединим његовим фазама, а нарочито у делу прикупљања потребних информација и предлога мера и начина отклањања или смањења постојећих опасности и штетности, односно ризика.

Запослени могу предлагати измене и допуне акта Процена ризика када при обављању радних активности препознају нове опасности и штетности које нису обухваћане поступком процене ризика.

Члан 10.

На основу процене ризика, односно акта Процена ризика, а у складу са законским прописима:

- утврђују се посебни здравствени и други услови које запослени треба да испуњава за обављање одређених послова/радних места утврђених као радних места/послова с повећаним ризиком (ако се таква радна места/послови утврде) као и периодичитет контроле испуњености тих услова, а у сарадњи са одабраном ангажованом службом медицине рада;
- врши се оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад при чему се запослени упознају са свим процењеним ризицима, конкретним мерама за отклањање и/или смањење/праћење ризика, као и периодична провера оспособљености;
- утврђују се активности у вези динамике и начина спровођења потребних мера за отклањање или смањење ризика.

Члан 11.

Потпуна или делимична измена и допуна акта о процени ризика врши се:

- потпуна, у случају: колективне повреде на раду са смртним последицама;
- делимична, у делу који се односи на одређене послове/радне задатке, односно на радно место, у случају: смртне или тешке повреде на раду; појаве нове опасности или штетности при обављању послова; када мере за отклањање или смањење ризика нису дале одговарајуће резултате; ако је процена заснована на неажурним подацима; и др.
- потпуна или делимична: на основу налога инспектора рада.

Члан 12.

Запослени имају право да буду упознати са резултатима процене ризика на пословима које обављају, тј. на свом радном месту.

Запослена жена за време трудноће, запослени млађи од 18 година живота и запослени са смањеном радном способношћу, у писаној форми се обавештавају о резултатима процене ризика на радним местима/пословима на које су распоређени и о мерама којима се ризици отклањају/смањују.

б) Посебне мере заштите здравља, лекарски прегледи запослених

Члан 13.

Посебне мере заштите здравља младих (духовни и телесни развој и др.), жена (очување функције материнства, и др.), особа с инвалидитетом, професионално оболелих и особа са смањеном радном способношћу или здравственим сметњама (очување постојеће радне способности и др.), уређују се у складу са законским прописима, интерним актима и уговором о раду.

Члан 14.

Запослени не може да ради дуже од пуног радног времена (прековремено) или ноћу (рад између 22 сата и 6 сати наредног дана) ако би по налазу надлежног здравственог органа/службе медицине рада такав рад могао погоршати његово здравствено стање.

Запослени са здравственим сметњама, утврђеним од стране надлежног здравственог органа/службе медицине рада, не може да обавља послове који би погоршали његово здравствено стање или изазвали последице опасне по његову околину.

Члан 15.

На пословима с повећаним ризиком може да ради само запослени који поред општих услова испуњава и друге утврђене посебне услове у погледу здравственог стања, психофизичких способности, доба живота и др, а што се потврђује налазом о извршеном лекарском прегледу запосленог.

Члан 16.

Запослени између навршене 18. и 21. године живота може да ради на пословима:

- који обухватају нарочито тежак физички рад, рад под земљом, под водом или на великој висини;
- при којима је изложен штетном зрачењу или средствима која су отровна, канцерогена или која узрокују наследна обољења;
- при којима постоји ризик због хладноће, топлоте, буке или вибрација;
- само под условом да је налазом надлежног здравственог органа/службе медицине рада утврђено да такав рад није штетан по његово здравље.

Трошкове лекарског прегледа из става 1. овог члана, сноси Факултет.

Члан 17.

Запосленој особи са инвалидитетом и запосленом са здравственим сметњама (утврђеним од стране надлежног здравственог органа/службе медицине рада) Факултет је дужан да обезбеди обављање послова према преосталој радној способности, односно обављање другог одговарајућег посла.

Члан 18.

Лекарским прегледима запослених (претходни, периодични, циљани и др.) утврђује се испуњеност посебних здравствених и других услова за обављање одређених послова, а у складу са законским прописима и актом Процена ризика, односно прати се здравствено стање/стање чула која се посебно напрежу при обављању одређених радних активности.

Трошкове лекарских прегледа из става 1. овог члана сноси Факултет (односно Служба за запошљавање, сходно законским прописима).

Члан 19.

Лични подаци прикупљени у вези са лекарским прегледима запосленог, односно кандидата за заснивање радног односа, поверљиве су природе и под контролом су службе медицине рада, односно надлежног здравственог органа, односно Факултет.

в) Средства за рад, опасне материје, услови радне околине

Члан 20.

Средства за рад:

- простор намењен за радне и помоћне просторије;
- опрема за рад (уређаји, апарати, инсталације, возила и др.);
- конструкције за колективну безбедност и здравље на раду (системи грејања, проветравања, заштита од удара ел. струје и др.) и друга средства,

могу се дати на коришћење - употребу запосленима само ако су на њима примењене прописане мере безбедности и здравља на раду.

Члан 21.

Радни простор

Радне и помоћне просторије у Факултет треба да буду изграђене и одржаване тако да одговарају врсти радног процеса који се у њима обавља, односно намени и треба:

- да величином (површином, запремином) одговарају захтевима радног процеса и да обезбеђују довољно простора за несметан рад и кретање запослених;
- да имају што већу могућност природног проветравања и осветљења, односно да је обезбеђено одговарајуће проветравање и осветљење (осветљење радног простора и места рада треба да обезбеди добру видљивост, брзо и тачно опажање уз што мањи замор очију запослених и примерено пословима који се на одређеном месту рада обављају; не сме се дозволити засењавање места рада и/или опреме за рад, нити бљештање светлости);
- да су равних и глатких зидова и таваница, обојених светлим бојама (да се апсорбује што мање природне/вештачке светлости);
- да су равних, али не клизавих подова од одговарајућег тешко хабајућег и топлотно изолационог материјала, у складу са наменом;
- да су загрејане у зимском – хладном годишњем периоду;
- да се редовно одржавају у чистом и уредном стању са свом припадајућом опремом за рад, канцеларијским намештајем и др., уз редовну дезинфекцију санитарних просторија и уређаја (тоалети, умиваоници и др.), у циљу обезбеђивања одговарајућих хигијенских услова за рад.

Члан 22.

Опрема за рад

Опрема за рад (уређаји, апарати, инсталације, системи, возила и др.), даје се на коришћење, односно на употребу и за рад запосленима, под условом:

- ако је усаглашена са прописаним техничким захтевима;
- ако је усаглашеност оцењена сходно прописаном поступку;
- ако је прописно означена;
- ако је прате прописане исправе о усаглашености и друга документација.

Са упутствима произвођача/испоручиоца опреме за рад, морају бити упознати запослени који рукују опремом за рад или је одржавају.

Члан 23.

Хемијске материје

Хемијске материје могу се дати на коришћење запосленима уз упутства за употребу.

Члан 24.

Опрема за рад на електрични погон мора бити обезбеђена од опасног напона додира.

Преносни електрични уређаји морају се напајати малим – сниженим напонам.

Испод електро осигурача у разводним ормарима морају бити постављени натписи о потрошачима које осигуравају.

Разводни електро ормари морају се редовно чистити од прашине и нечистоће и морају увек бити закључани.

Електричне инсталације и инсталације флуида са припадајућим уређајима морају бити обезбеђене од неовлашћеног руковања, на погодан начин.

Електрични и телекомуникациони каблови не смеју се налазити на подовима, на пролазима и прилазима за запослене, као ни да висе са радних столова и сл. над пролазима за запослене (треба да буду увезани у сноп и положени на места где запослени немају приступ у редовном и уобичајеном раду и кретању у радном простору).

Члан 25.

При раду и коришћењу опреме за рад (уређаји, апарати, помоћна средства, службена возила, и сл.) треба испоштовати и спровести одређене мере безбедности:

- пре почетка рада/коришћења опреме за рад и помоћних средстава, обавезно извршити контролу радног простора и исправности опреме и средстава (приступ месту рада, стање пролаза, прилаза и др.; уређаја, возила и прибора за рад, са свим припадајућим инсталацијама и др.; лестви и сл.);
- не користити неисправну опрему за рад и помоћна средства (технички квар, недостатак, покидано, поломљено, нестабилно, непоуздано и сл.);
- не почињати са радом ако у радном простору не постоје одговарајуће мере безбедности, односно ако постоји непосредна опасност по живот и здравље запослених;
- послове и радне задатке увек обављати према правилима струке и инструкцијама за безбедан рад (радна процедура), промишљено и пажљиво;
- опрему за рад користити искључиво према намени, према прописима;
- прикључивање ел. уређаја на ел. мрежу вршити само помоћу прописаних утикача и утичница (не увијањем крајева проводника);
- раздвајање ел. уређаја од ел. мреже вршити повлачењем за утикач (не за проводник – ел. кабл);
- не дотицати (додиривати) ел утичнице, прекидаче и сл. мокрим (влажним) рукама;
- не вешати одећу и друге предмете на делове опреме за рад, конструкције и др.;
- радно место и организацију рада на компјутеру уредити и одржавати с циљем заштите здравља запослених (положај монитора у односу на извор светлости да нема рефлексије; удаљење монитора од очију око 60 цм; правити краће паузе у седењу пред екраном, применити једноставне вежбе разгибавања, организовати/самоорганизовати рад с изменом положаја тела, устати, прошетати; и др.; обезбедити прегледе вида запослених и, по потреби, циљане офталмолошке прегелде, и др.);
- не вршити поправке опреме за рад ако се нема надлежност и овлашћење за то;
- испоштовати и друга правила за безбедан рад.

Члан 26.

Факултет ће редовно и у исправном стању одржавати средства за рад.

Сви послови одржавања опреме за рад и конструкција обављају се када иста није у погону, у покрету, у функцији, односно када је искључена могућност повређивања запослених и лица која обављају послове одржавања.

Одржавање грађевинских објеката намењених за радне и помоћне просторије и опреме за рад у исправном стању могу вршити само стручна и овлашћена лица и то према правилима струке, одговарајућим упутствима, поузданом искуственом знању и сл.

Члан 27.

Услови радне околине

Услови радне околине у просторима у којима се обавља рад или се запослени крећу/задржавају дуже од два сата у току радног дана, треба да се одржавају у складу са прописима и стандардима, у дозвољеним оквирима-границама.

Превентивна и периодична испитивања услова радне околине односе се на:

- микроклиму (температура, влажност и брзина струјања ваздуха);
- осветљеност радног простора, места рада
- физичке, хемијске и биолошке штетности, уколико су присутне у радном простору

Превентивна испитивања услова радне околине врше се у року од шест месеци од: почетка радног/технолошког процеса; реконструкције уређаја за грејање, вентилацију, климатизацију; замене технолошких/техничких капацитета којима се мењају услови рада.

Периодична испитивања се врше у року од три године од дана претходног испитивања.

Испитивање услова радне околине врше се у условима када су у функцији/раде сви технолошки/радни капацитети и системи грејања, вентилације, климатизације и сл.

Испитивања се обављају анализом свих елемената услова радне околине и даје се јединствена оцена стања.

Испитивање микроклиме се врши у летњем и зимском периоду године (спољна температура ваздуха виша од 25° С, односно нижа од 5° С).

Члан 28.

Стручни налази

О извршеним прегледима и испитивањима опреме за рад, издаје се стручни налаз.

О извршеним испитивањима услова радне околине, издаје се стручни налаз.

Сви стручни налази, као и документација о одржавању у исправном стању средстава за рад чувају се на одговарајући начин.

III – ОРГАНИЗОВАЊЕ ПОСЛОВА БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Члан 29.

Послови безбедности и здравља на раду се организују и обављају у складу са прописаним обавезама.

Факултет може да одреди једног или више својих запослених за обављање послова Лица за безбедност и здравље на раду (у даљем тексту: Сарадник БЗР) или да уговором ангажује овлашћени-лиценцирани привредни субјект (стручно запослено лице у њему) за послове Сарадника БЗР, о чему се доноси одлука.

Сарадник БЗР мора имати положен стручни испит о практичној оспособљености за обављање послова безбедности и здравља на раду, у складу са прописима.

Сарадник БЗР обавља послове у складу са Законом.

Сарадник БЗР има право приступа и увида у сва потребна документа и податке у вези обављања својих послова и за свој рад је непосредно одговоран декану.

Члан 30.

Сарадник БЗР обавља послове у складу са законом, а нарочито:

- 1) спроводи поступак процене ризика;
- 2) врши контролу и даје савете у планирању, избору, коришћењу и одржавању средстава за рад и средстава и опреме за личну заштиту на раду;
- 3) учествује у опремању и уређивању радног места у циљу обезбеђивања безбедних и здравих услова рада;
- 4) организује превентивна и периодична испитивања услова радне околине, по потреби прегледе и провере одређене опреме за рад;
- 5) предлаже мере за побољшање услова рада;
- 6) редовно прати и контролише примену мера за безбедност и здравље запослених на раду;
- 7) прати стање у вези са повредама на раду и професионалним обољењима, учествује у утврђивању њихових узрока и припрема извештаје са предлозима мера за њихово отклањање;
- 8) припрема оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад у сарадњи са руководиоцем организационе целине и спроводи теоријски део оспособљавања, спроводи провере и периодичне провере оспособљености за безбедан и здрав рад;
- 9) учествује у припреми упутстава за безбедан рад и контролише њихову примену;
- 10) сарађује и координира рад са службом медицине рада по свим питањима у области заштите здравља запослених на раду;
- 11) води евиденције у области безбедности и здравља на раду; и др.

Члан 31.

Факултет је дужан да омогући Сараднику БЗР независно и самостално обављање послова у складу са законским прописима, као и приступ свим потребним подацима у области безбедности и здравља на раду.

Сарадник БЗР је непосредно одговоран декану Факултета.

Члан 32.

Према указаној потреби, ангажоваће се Служба медицине рада за обављање послова заштите здравља запослених на раду.

IV – ОСПОСОБЉАВАЊЕ ЗАПОСЛЕНИХ ЗА БЕЗБЕДАН И ЗДРАВ РАД

Члан 33.

Оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад (у даљем тексту: оспособљавање) врши се у складу са законским прописима и актом о процени ризика и то:

- при заснивању радног односа, односно радног ангажовања;
- при премештају на друге послове;
- при увођењу новог или промени технолошког/радног процеса или опреме за рад;
- периодично (у складу са актом о процени ризика, односно законској регулативи).

Оспособљавање се врши према Програму оспособљавања запослених за безбедан и здрав рад, који доноси декан Факултет.

Члан 34.

Процесом оспособљавања запослени се упознају са:

- свим опасностима и штетностима од повређивања и обољења које постоје или се јављају при обављању предвиђених послова и радних задатака на свим својим пословима/радним местима; свим ризицима утврђеним актом о процени ризика;
- мерама за отклањање или смањивање опасности и штетности, тј. ризика од повреда и обољења; мерама које су обезбеђене и спроведене и које запослени треба да испоштује, примени, предузме;
- правима, обавезама и одговорностима запослених у вези безбедности и здравља на раду и другим значајним информацијама.

Оспособљавање се прилагођава специфичностима сваког радног процеса/радног места, у односу на ризике по живот и здравље запослених и на конкретне мере за отклањање или смањивање ризика.

Члан 35.

Оспособљавање се врши најприкладнијом одговарајућом изабраном методом: усмено излагање, презентација видео и аудио материјала, показивање цртежа, скица и др., достављање писаног материјала, дискусија, практична демонстрација безбедних радних поступака и поступака у случају изненадне опасности и др., односно комбинацијом више метода.

Члан 36.

Оспособљавање се састоји из теоријског и практичног дела.

Теоријски део оспособљавања може извршити Сарадник БЗР Факултета.

Практични део оспособљавања врши непосредни руководилац запосленог, тј. руководилац организационе целине.

Члан 37.

Практични део оспособљавања се састоји у показивању, упозоравању, наглашавању на безбедне поступке при раду, а нарочито на:

- обавезне елементе превентивног прегледа исправности пре почетка рада и то: радног простора, путева, пролаза, опреме за рад; и др.;
- правилну припрему за безбедан рад: припрема радног простора и помоћних средстава, конструкција и др. уређаја, средстава, и др.;
- зоне опасности и могуће ситуације (опасност од ел. струје; закрченост путева и пролаза, неприступачност/тешко приступна места рада) при којима може доћи до повређивања или оштећења здравља запослених; опасности од запослених и других лица и др.;
- конкретне мере безбедности и заштите здравља које су обезбеђене и које треба испоштовати, применити, предузети; правилан и безбедан начин рада, са правилним редоследом радних операција, према упутству и инструкцијама за рад, према правилима струке; наменско коришћење опреме за рад и помоћних средстава; прекид рада са неисправном опремом за рад, и др.; предузимање активности на отклањању квара или недостатка, односно обавештавање одговорног лица о неисправности; пуна сарадња и координација са осталим учесницима у послу и др.;
- поступак у случају могуће појаве изненадне опасности и штетности: предузимање одређених предвиђених мера, прекид рада, искључивање опреме за рад, удаљавање са опасног места – напуштање простора са непосредном опасошћу по живот и здравље и др.;
- забране: неовлашћено обављање појединих послова/радних задатака; и др.;

- друге поступке, упозорења и инструкције који су значајни за безбедност и заштиту здравља запослених на раду.

Члан 38.

Након извршеног оспособљавања врши се провера оспособљености запослених за безбедан и здрав рад (у даљем тексту: провера оспособљености), на најпогоднији начин: усменим испитивањем, тестирањем, дискусијом, и др. или комбинацијом више метода.

Провера теоријске и практичне оспособљености врши се на погодном месту рада.

Уколико запослени не покаже задовољавајуће резултате при провери оспособљености, процес оспособљавања и провере оспособљености се понавља у што краћем року.

Периодична провера оспособљености запослених за безбедан и здрав рад врши се сходно законским прописима и акту Процена ризика.

V – ПОВРЕДЕ НА РАДУ И ОБОЉЕЊА, ПРВА ПОМОЋ, СПАСАВАЊЕ И ЕВАКУАЦИЈА

Члан 39.

Повреда на раду је повреда која је проузрокована непосредним и краткотрајним механичким или хемијским дејством, наглим променама положаја тела, његовим изненадним оптерећењем или другим неочекиваним променама физиолошког стања људског организма, под условом да је у вези са обављањем посла, односно то је свака повреда, обољење или смрт настала као последица несреће на послу, односно као последица сваког неочекиваног или непланираног догађаја, укључујући и акт насиља који је настао услед рада или је повезан с радом и који је довео до повреде, обољења или смрти запосленог-осигураника која је наступила одмах или у периоду од 12 месеци од дана настанка повреде на раду.

Повредом на раду сматра се повреда која се десила:

- при обављању послова и радних задатака у редовном или прековременом радном времену;
- на редовном путу од места становања (стан, кућа) до места рада и у обрнутом смеру;
- на службеном путу, на терену;
- услед насиља на послу;
- на организованим радно-спортским такмичењима.

Члан 40.

Запослени-повређени је дужан да одмах обавести руководиоца о повреди на раду (без обзира где се десила), како би Факултет извршио законску обавезу у вези с тим, односно благовремено издао Извештај о повреди на раду („повредну листу“), у 5 примерака.

Уколико повређени није у могућности да изврши ово обавештавање, то могу учинити чланови његове уже или шире породице, колеге, комшије, познаници и др.

Члан 41.

Одмах, а најкасније у року од 24 сата од настанка, Факултет (Сарадник БЗР) усмено и у писаној форми треба да пријави надлежној инспекцији рада и надлежном органу за унутрашње послове сваку смртну, колективну или тешку повреду на раду, повреду на раду због које запослени није способан за рад више од три узастопна радна дана, као и опасну појаву која би могла угрозити запослене.

У року од три узастопна радна дана од сазнања, треба пријавити надлежној инспекцији рада професионално обољење запосленог.

Надлежност институција из става 1. и 2. овог члана је према месту настанка повреде на раду/обољења запосленог (месна надлежност).

Члан 42.

Извештај о повреди на раду израђује Сарадник БЗР, а потписује одговорно овлашћено лице и оверава печатом.

Одмах, а најкасније у року од 24 сата, урађен Извештај о повреди на раду у пет примерака, доставља се лекару у здравственој установи који је извршио први преглед повређеног, који уноси потребне податке, оверава и одмах га враћа, након чега се свих пет примерака, доставља матичној Филијали Републичког фонда за здравствено осигурање у којој је повређени осигураник, која оверава и задржава један примерак, а четири одмах враћа.

Након завршене процедуре из става 2. овог члана, Сарадник БЗР:

- један примерак Извештаја о повреди на раду доставља повређеном на погодан начин уз потпис о пријему истог;
- један примерак доставља Републичком фонду ПИО;
- један примерак доставља Управи за безбедност и здравље на раду;
- један примерак се на погодан и поуздан начин трајно чува на Факултету.

Члан 43.

Факултет није одговоран за повреду на раду која настане на месту и условима који су изван његове непосредне контроле, за повреду на раду која настане због неуобичајених и непредвидивих околности или због изузетних догађаја чије се последице нису могле никако избећи.

Члан 44.

Повређеном или нагло оболелом, обезбедиће се пружање прве помоћи на лицу места, односно на најближем безбедном месту, без обзира на узрок повреде или болести.

Сви запослени који се затекну на месту или у близини повреде или наглог обољевања запосленог, дужни су да у складу са својим знањима и способностима, по потреби помогну у збрињавању повређеног/оболелог, односно у спасавању и евакуацији (пренос повређеног на погодно место, раскрчивање путева и пролаза за транспорт и евакуацију, припрема места за пружање прве помоћи, указивање прве помоћи, позивање службе хитне помоћи, других служби или одговорних лица, доношење санитетског материјала и средстава, напитака, утопљавање унесређеног и др.).

Члан 45.

Сви запослени треба да буду упознати са: теоријским основама пружања прве помоћи, именима запослених који су оспособљени за практично пружање прве помоћи и местом где се налази ормарић прве помоћи.

Одређен број запослених и руководиоци организационих целина треба да буду оспособљени за практично пружање прве помоћи.

Члан 46.

У случају повреде, изненадне болести или опасности по безбедност и здравље запослених, надлежни руководиоца је дужан да организује пружање прве помоћи, односно спасавање и евакуацију из угроженог подручја; обезбеди потребне контакте са одговарајућим службама: хитне помоћи, полиције, противпожарне заштите и др.; у случају потребе, организује превоз повређеног или оболелог до најближе здравствене установе.

Члан 47.

Факултет обезбеђује потребан број ормарића прве помоћи (постављен на погодном и лако приступачном месту) снабдевен одговарајућим санитарским материјалом и средствима за пружање прве помоћи.

VI – СРЕДСТВА И ОПРЕМА ЛИЧНЕ ЗАШТИТЕ НА РАДУ

Члан 48.

Када се опасности и штетности при обављању послова не могу отклонити применом других мера, обезбедиће се и дати запосленима на употребу одговарајућа средства и опрема личне заштите на раду.

VII – ПРАВА, ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ ЗАПОСЛЕНИХ

Члан 53.

Запослени имају право да рад обављају у условима у којима су спроведене прописане мере заштите живота и здравља запослених на раду.

Запослени имају обавезу да:

- 1) на рад долазе одморни, без утицаја алкохола, других средстава зависности или лекова који смањују оптималну моћ запажања и рационалног расуђивања и брзину реакције на изненадне појаве у радном простору;
- 2) рад и кретање у радном простору обављају промишљено и пажљиво;
- 3) рад обављају по правилима струке, у складу са законским и другим прописима, према датим упутствима, инструкцијама, обавештењима и др.;
- 4) поштују, примењују и спроводе одговарајуће мере безбедности и заштите свог живота и здравља на раду, као и живота и здравља других запослених и лица у окружењу.

Запослени имају и друга права и обавезе у складу са прописима и овим Правилником.

Запослени је одговоран у оквиру својих послова и радних задатака, у складу са надлежностима и овлашћењима.

а) Руководство

Декан

Члан 54.

Декан има право и обавезу да:

- 1) обезбеди услове за рад и организацију рада којима се осигурава безбедност и заштита здравља свих запослених на раду и да обезбеди потребна финансијска средства за спровођење прописаних мера;
- 2) организује послове безбедности и здравља на раду у складу са законским прописима и интерним актима и да писаним актом одреди Сарадника БЗР;
- 3) Сараднику БЗР омогући потребне услове за несметан рад, као и приступ свим потребним подацима, документацији, информацијама и др.;
- 4) контролише извршење обавеза одговорних лица у вези организовања и спровођења прописаних и предвиђених мера;
- 5) покрене одговарајући поступак за утврђивање одговорности у случају непоштовања и/или неспровођења предвиђених мера од стране одговорних лица и запослених;

- 6) буде упознат са стањем безбедности и заштите здравља запослених на раду и са налазима надлежне инспекције рада и других органа, као и да предузме потребне мере за отклањање недостатака или неправилности;
- 7) изврши и друге послове у складу са законским прописима, интерним актима и овим Правилником.

Члан 55.

Декан, односно овлашћено лице, је дужан да одмах обавести надлежну инспекцију рада када сматра да је поступак запосленог неоправдан у случајевима искоришћења права запосленог на одбијање рада.

Руководилац организационе целине

Члан 56.

Непосредни руководилац, надлежни одговорни руководилац организационе целине у свом делокругу надлежности и овлашћења, има право и обавезу да:

- 1) предузме одговарајуће мере за отклањање недостатака или неправилности на средствима за рад и у радној околини који угрожавају безбедност и здравље запослених, а о којима је обавештен од стране запослених или их је сам уочио;
- 2) обезбеди обављање послова на начин и у условима у којима су спроведене прописане и/или опште признате мере безбедности и заштите здравља запослених;
- 3) учествује у конципирању организације и извршавања послова, као и уређивања места рада (распоред запослених на послове према њиховим стручним, здравственим и другим способностима; избегавање монотоније у раду; и др.);
- 4) учествује у избору опреме за рад и других средстава при набавци истих; инструктира запослене/организује обуку за рад са новом опремом;
- 5) учествује у изради потребних писаних упутства за безбедан рад, обавештења, ознака и др.;
- 6) врши практично оспособљавање запослених за безбедан рад, учествује у провери оспособљености, даје потребне додатне инструкције запосленима;
- 7) забрани рад на пословима или у радној околини, односно нареди прекид радова у условима наступања непосредне опасности по запослене;
- 8) забрани рад запосленом који:
 - не примењује предвиђене или не поштује спроведене мере;
 - не обавља рад на предвиђен безбедан начин;
 - обавља послове или рукује опремом за рад за које није надлежан;
 - је под утицајем алкохола или других средстава зависности;
 - и у другим предвиђеним случајевима;
- 9) непосредно учествује и сарађује у проналажењу техничких и других решења у циљу спречавања повреда на раду и обољења запослених;
- 10) буде упознат са налазима надлежне инспекције рада, као и са стручним налазима о испитивањима услова радне околине и да у вези са тим предузме неопходне мере;
- 11) распореди запосленог на самостално обављање послова који је оспособљен за безбедан и здрав рад и који испуњава и друге услове;
- 12) организује и/или учествује у пружању прве помоћи, спасавању и евакуацији у случају повреде на раду, обољења или опасности по запослене;
- 13) иницира покретање одговарајућег поступка за утврђивање одговорности запосленог који не поштује, не примењује и др. предвиђене прописане мере;
- 14) својим стручним и искуственим знањима доприноси мотивацији запослених у спровођењу мера заштите живота и здравља запослених на раду, надградњи опште културе рада и неговању позитивних колегијалних међуљудских односа;
- 15) и друга права и обавезе у складу са законским прописима и овим Правилником.

Члан 57.

За неизвршавање својих обавеза руководиоци су одговорни у складу са законским прописима (прекршајно и кривично) и интерним актима.

б) Непосредни извршиоци послова

Члан 58.

Запослени има право:

- 1) да на одређен начин учествује у процесу процене ризика на пословима и радним задацима које обавља на радном месту и у радној околини (пружање информација и предлога мера за отклањање/снижење ризика) и да буде упознат са резултатима процене ризика;
- 2) да се пре почетка рада упозна са опасностима, штетностима и мерама безбедности и здравља на раду на пословима и радним задацима које треба да обавља, као и да у току рада затражи неопходна додатна упутства и инструкције за безбедан рад;
- 3) да даје предлоге, примедбе и обавештења надлежном руководиоцу или Сараднику БЗР у вези предузимања мера заштите живота и здравља на раду;
- 4) да контролише своје здравље према ризицима послова које обавља на радном месту, у складу са прописима о здравственој заштити;
- 5) да одбије да ради у случајевима:
 - ако му прети непосредна опасност по живот и здравље због тога што нису спроведене прописане мере на пословима/радним задацима које обавља на месту рада, све док се те мере не обезбеде;
 - ако му није обезбеђен предвиђени лекарски преглед за запослене на радним местима/пословима с повећаним ризиком (периодични, претходни при промени послова и др.), или ако се лекарским прегледом утврди да не испуњава потребне здравствене услове утврђене актом о процени ризика;
 - ако у току оспособљавања на одређеним пословима није упознат са свим врстама ризика и мерама за њихово отклањање или смањење;
 - дужи од пуног радног времена, односно ноћу, ако би такав рад, према оцени службе медицине рада, могао погоршати његово здравствено стање;
 - ако на средству за рад нису примењене прописане мере;
- 6) да се писменим захтевом обрати свом непосредном руководиоцу ради предузимања одређених мера које по његовом мишљењу нису спроведене;
- 7) да поднесе захтев за заштиту својих права надлежној инспекцији рада, ако надлежно одговорно лице, у року од осам дана од дана пријема, не поступи по његовом писменом захтеву из тачке б) овог члана;
- 8) да се обрати надлежној инспекцији рада и да о томе обавести Сарадника БЗР, у случају да се не отклоне опасне или штетне појаве у року од осам дана, о којима је запослени обавестио непосредног руководиоца и тиме извршио своју обавезу;
- 9) да предузме одговарајуће мере, у складу са својим знањем и техничким и другим средствима која му стоје на располагању и да напусти место рада, радни процес и радну околину у случају наступања непосредне опасности по сопствени живот и здравље (у овом случају запослени није одговоран за евентуалну штету која настанена Факултету);
- 10) на извештај о повреди у случају повреде на раду, као и на друге извештаје у вези са здравственим последицама при обављању послова (нпр: професионално обољење).

Члан 59.

Запослени има право и обавезу да:

- 1) се теоријски и практично оспособи за безбедан и здрав рад за послове и радне задатке на које се распоређује;
- 2) добије неопходна и потребна упутства за рад и да послове обавља према датим упутствима;

- 3) пре почетка рада изврши неопходне и предвиђене прегледе и контроле исправности опреме за рад којом рукује, помоћних средстава, места рада и радног простора и да их одговорно, наменски и правилно користи;
- 4) о утврђеним и уоченим кваровима и недостацима на опреми за рад или о опасностима и штетностима у радном простору, које могу угрозити безбедност и здравље запослених (а отклањање кварова, недостатака и др. није у његовој надлежности), одмах обавести непосредног руководиоца;

Члан 60.

Запослени има обавезу, дужност да:

- 1) послове и радне задатке обавља на начин којим не угрожава своју безбедност и здравље, нити безбедност и здравље других запослених и лица у окружењу;
- 2) пре напуштања места рада, средства и опрему за рад као и радни простор остави у стању које неће угрожавати безбедност и здравље других запослених или других лица;
- 3) одмах обавести непосредног руководиоца, односно надлежно и одговорно лице, о свакој појави у радној околини према својим сазнањима, која би могла угрозити безбедност и здравље запослених;
- 4) место рада и радни простор одржава уредним, да сав отпадни и непотребни материјал редовно уклања и одлаже на предвиђено место;
- 5) се подвргне провери да ли је под утицајем алкохола или других средстава зависности, када то захтева овлашћено одговорно лице због оправдане сумње.

Члан 61.

Запослени који не поштује, не примењује или не спроводи мере за личну безбедност и заштиту здравља на раду или за безбедност и заштиту здравља на раду других запослених или других лица, чини повреду радне обавезе.

Запослени је одговоран за поштовање, спровођење и примену мера безбедности и заштите здравља на раду у складу са законским прописима и интерним актима.

VIII – ПРЕДСТАВНИК ЗАПОСЛЕНИХ ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ

Члан 62.

Запослени имају право да изаберу једног или више представника за безбедност и здравље на раду (у даљем тексту: представник запослених).

Начин избора, начин рада, број представника запослених и друга питања, уређује се колективним уговором, односно споразумом између Факултета и представника запослених.

IX – НАДЗОР, ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ИНСПЕКЦИЈИ РАДА

Члан 63.

Надзор над применом Закона и прописа у области безбедности и заштите здравља запослених на раду, као и мера које су обезбеђене и спроведене, врши инспектор рада у складу са прописима.

Члан 64.

У поступку инспекцијског надзора, инспектор рада има право и дужност да предузима одређене поступке, активности, којима контролише стање безбедности и заштите здравља запослених на раду, а нарочито услове рада, објекте и опрему за рад, опасне материје, средства личне заштите и др.

Члан 65.

Ради обављања инспекцијског надзора, Факултет је дужан да инспектору рада омогући:

- улазак у објекте и просторије, радне просторе, у свако доба дана када има запослених на раду;
- одреди најмање једно лице које ће инспектору пружати потребне информације и обавештења, припремити потребну документацију и акте на увид, преглед и контролу и др.;
- увид у доказе о стабилности објекта, на његов захтев;
- увид у примењене мере безбедности и заштите здравља запослених на раду (објекти, опрема за рад, средства личне заштите, опасне материје и др.).

Члан 66.

Инспектор рада је дужан да изврши надзор одмах након пријаве о свакој смртној, колективној или тешкој повреди на раду, као и о опасној појави која би могла угрозити запослене на раду, односно одмах по пријему захтева или обавештења у вези права запосленог на одбијање рада.

Члан 67.

Инспектор рада има право да забрани рад на одређеним пословима, радним местима, радној околини или запосленом у случајевима утврђеним законским прописима, када су угрожени безбедност и здравље запослених због одређених пропуста или неправилности.

Члан 68.

Факултет је дужан да у року који одреди инспектор рада својим решењем, предузме наложене мере и отклони утврђене недостатке или неправилности, као и да у року од осам дана од истека рока за отклањање, обавести у писаној форми надлежну инспекцију рада о предузетим мерама, тј. извршењу обавезе.

Члан 69.

Факултет је дужан да изврши и друге прописане обавезе према надлежној инспекцији рада.

X – ЕВИДЕНЦИЈЕ

Члан 70.

Факултет води и чува потребне одређене евиденције и то о:

- 1) запосленима оспособљеним за безбедан рад;
- 2) пословима/радним местима с повећаним ризиком и запосленима који су распоређени на те послове/радна места, као и њиховим лекарским прегледима (ако се таква радна места/послови утврде);
- 3) повредама на раду и професионалним обољењима;
- 4) пријавама повреда на раду (тешке, смртне, колективне и повреде због којих запослени није способан за рад више од три узастопна радна дана);
- 5) пријавама појава које могу угрозити безбедност и здравље на раду;
- 6) извршеним испитивањима услова радне околине;
- 7) и друге евиденције у складу са прописима и потребама.

XI – ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 71.

На питања која се односе на безбедност и заштиту здравља запослених на раду, а нису регулисана овим Правилником, примењиваће се одговарајуће одредбе појединих прописа наведених у члану 1. став 1. овог Правилника.

Члан 72.

Са одредбама овог Правилника упознати све запослене на најпогоднији начин.

Члан 73.

Измене и допуне овог Правилника врше се на начин и према поступку за његово доношење.

Члан 74.

Овај Правилник ступа на снагу даном доношења.

У Београду, 16. маја 2022. године
Број: 02-787/1

ДЕКАН ФАКУЛТЕТА

Проф. арх. Владимир Лојаница